COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 18.9.2008
SEC(2008) 2445

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Document de însoțire pentru

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun

REZUMATUL EVALUĂRII IMPACTULUI

{COM(2008) 566 final}
{SEC(2008) 2443}
{SEC(2008) 2444}

Prezentul raport angajează exclusiv serviciile Comisiei implicate în elaborarea sa și nu aduce atingere formei finale niciunei decizii pe care Comisia o va lua

SINTEZĂ

Prezentul raport de evaluare a impactului descrie situația actuală privind politica privind multilingvismul și propune consolidarea acțiunilor în acest sector. Raportul însoțește propunerea de comunicare a Comisiei privind „Multilingvismul: un avantaj pentru Europa și un angajament comun" (nr. 2008/EAC/004 în agenda planificată a Comisiei).

Diversitatea lingvistică este o caracteristică-cheie pe termen lung a Uniunii Europene a cărei populație de 500 de milioane de cetățeni vorbește 23 de limbi oficiale diferite, la care se adaugă 60 de alte limbi vorbite numai în anumite regiuni sau de anumite grupuri, ca să nu mai vorbim de cele peste 300 de limbi diferite pe care le aduc imigranții. Se estimează că, în prezent, cetățeni care fac parte din cel puțin 175 de naționalități trăiesc între frontierele Uniunii Europene. Fluxurile de migrație au îmbogățit mozaicul existent de minorități naționale și culturale. Într-un asemenea context, interacțiunea dintre vorbitorii de limbi diferite a sporit constant în ultimii ani, din cauza creșterii mobilității intraeuropene, a fluxurilor de migrație dinspre țări terțe și a globalizării. Este probabil ca această tendință să continue și să se intensifice în anii următori. Având în vedere această conjunctură, cele două aspecte evidențiate în prezenta evaluare de impact sunt[1]:

(1) Cunoștințele în materie de limbi străine sunt în continuare insuficiente. Europenii nu au dobândit încă competențe privind alte două limbi pe lângă limba lor maternă, așa cum s-a stabilit în cadrul Consiliului de la Barcelona;

(2) Cetățenii, societățile și prestatorii de servicii europeni nu cunosc pe deplin avantajele și provocările diversității lingvistice în Europa.

Definirea problemei este sprijinită de date și de comentarii primite în urma celor două comunicări anterioare privind multilingvismul[2] (2007) și în decursul celor nouă luni ale procesului de consultare (2007–2008).

Comunicările anterioare privind multilingvismul și diversitatea lingvistică au stabilit o agendă de acțiuni de realizat până în intervalul 2006–2007 și au preconizat o evaluare și eventuale acțiuni ulterioare. Evaluarea din 2007 a progresului și a procesului de punere în aplicare arată că, deși există semne de progres (în special, în învățarea limbilor străine în ciclul de învățământ primar și secundar), este necesară continuarea și consolidarea punerii în aplicare, dintr-o perspectivă de învățare de-a lungul vieții, acordându-se o atenție deosebită învățării informale a limbilor străine, precum și diversității lingvistice în mediul local.

În ceea ce privește **procesul de consultare**, statele membre, instituțiile europene și părțile interesate au împărtășit următoarele opinii:

Privind sfera de cuprindere a politicii privind multilingvismul:

---

1 Multilingvismul instituțional (și anume, limbile folosite de Comisia Europeană pentru a comunica pe plan intern și cu cetățenii: publicații/traducere/interpretare) nu face obiectul prezentei evaluări a impactului și nici a inițiativelor strategice conexe. Cu toate că multilingvismul instituțional vizează limbile, problemele, obiectivele și opțiunile acestuia au un caracter diferit și s-a decis abordarea separată a celor două aspecte.

2 COM(2003) 449 final, COM(2005) 596 final, COM(2007) 554 final/2.

- Diversitatea lingvistică și culturală este percepută drept o caracteristică pe termen lung a societății europene: majoritatea cetățenilor o apreciază și recunosc că este necesară o gestionare eficientă și prudentă a acesteia. Trecerea la o limbă unică nu reprezintă o opțiune pentru cea mai mare parte a respondenților.

- O politică lingvistică de promovare exclusivă a învățării limbilor oficiale ale UE este prea restrictivă pentru societatea actuală în care cetățenii (și rezidenții) care vorbesc numeroase limbi diferite vin zilnic în contact.

- Învățarea de limbi străine ar trebui încadrată într-o perspectivă de învățare de-a lungul vieții.

- Multilingvismul este un subiect transversal care are impact asupra competitivității și cetățeniei europene și care ar trebui inclus într-o serie de politici care nu se limitează la sectorul educației.

- Promovarea diversității lingvistice nu ar trebui să aibă ca obiectiv final conservarea limbilor, din contră, ar trebui să se concentreze asupra dialogului dintre limbi și comunități.

- Fiecare cetățean are nevoie de o serie diferită de competențe lingvistice, care depinde atât de interesele individuale și de locul în care trăiește, cât și de mediul familial și profesional.

Privind metodele:

- Statele membre și Comisia ar trebui să elaboreze o politică lingvistică care să încurajeze diversitatea lingvistică și să promoveze un mediu propice limbilor, prin extinderea gamei de limbi predate, valorizarea și menținerea competențelor lingvistice ale cetățenilor, precum și prin motivarea acestora să învețe mai multe limbi străine.

- Procesul de învățare a limbilor străine de-a lungul vieții este esențial pentru dobândirea de competențe lingvistice: învățarea trebuie să înceapă devreme, motivația să fie susținută în cadrul școlar și prin formare inițială și trebuie să continue de-a lungul vârstei adulte.

- Învățarea informală a limbilor ar trebui valorificată mai bine prin îmbunătățirea accesului la multimedia, prin mobilitatea virtuală și fizică, precum și prin schimburi culturale. Această modalitate de învățare a limbilor este eficientă și permite oamenilor să studieze la momentul, la locul și în modul în care vor, permițând persoanelor care provin din medii diferite să comunice, să descopere și să compare diverse mentalități.

- Comunitățile locale, prestatorii de servicii și societățile ar trebui să ia în considerare faptul că sunt adesea în slujba unor cetățeni și clienți care vorbesc limbi diferite și ar trebui să elaboreze strategii pentru a răspunde nevoilor lor lingvistice.

Valoarea adăugată a noii comunicări va fi reprezentată de:

- sprijinirea eforturilor dirijate către obiectivul limbă maternă plus alte două limbi străine, prin oferirea de indicații clare privind sectoarele și grupurile țintă care au înregistrat un progres scăzut (elevi din ciclul de formare profesională, adulți cu un nivel inferior de calificare și migranți) și care au fost mai puțin vizate de comunicările anterioare

- integrarea multilingvismului în contextul mai amplu al „procesului pentru creștere și ocuparea forței de muncă" printr-o sensibilizare sporită cu privire la avantajele diversității lingvistice și la efectele acestora asupra dialogului intercultural. În acest context, multilingvismul apare, de asemenea, ca o componentă a politicilor externe ale UE, după cum s-a subliniat recent în cadrul Summitului Euromed pentru Cultură[3].

- integrarea multilingvismului în politici relevante la nivel european și colaborarea în parteneriat cu statele membre și cu părțile interesate pentru a asigura că obiectivele sunt asumate în comun și îndeplinite la cel mai corespunzător nivel.

Prin urmare, cele **două obiective generale** ale politicii privind multilingvismul sunt:

(3) asigurarea faptului că cetățenii vorbesc cursiv două limbi străine în plus față de limba lor maternă (pe scurt: „limba maternă plus alte două limbi străine")

(4) sensibilizarea cu privire la diversitatea lingvistică a societății europene și transformarea acestui lucru într-un avantaj pentru dialogul cultural și pentru competitivitate.

În ceea ce privește **punerea în aplicare,** primul obiectiv operațional va fi garantarea promovării coerente a multilingvismului în toate politicile europene menționate anterior, folosind o **abordare integrantă** și utilizând în mod optim sprijinul financiar disponibil în cadrul programelor europene existente. Potrivit principiului subsidiarității, statele membre sunt factori de decizie esențiali cu privire la aceste aspecte, în timp ce mai multe părți interesate (furnizori de educație, parteneri sociali, media, autorități locale etc.) sunt deosebit de importante pentru procesul de punere în aplicare. Prin urmare, cel de-al doilea obiectiv operațional va fi **conlucrarea în parteneriat cu statele membre și cu părțile interesate** și sprijinirea acestora în îndeplinirea obiectivelor comune și adoptarea unei abordări integrante la nivelul lor.

Au fost luate în considerare diferite opțiuni pentru îndeplinirea acestor obiective:

(5) nicio acțiune în comun cu statele membre și nicio utilizare strategică a programelor UE („mainstreaming" – raționalizare)

(6) utilizarea instrumentelor de reglementare (o recomandare)

(7) utilizarea Metodei deschise de coordonare: elaborarea unei comunicări a Comisiei care să pregătească calea pentru cooperarea cu statele membre și aprobarea acesteia de

---

[3] *Agreed Conclusions of the third Euro-Mediterranean Conference of Ministers of Culture* (Concluziile adoptate ale celei de-a treia Conferințe Euromediteraneene a miniștrilor de cultură), de la Atena din 29–30 mai 2008; declarația președinției la Conferința *New Paradigms, New Models — Culture in the EU External Relations* (Paradigme noi, modele noi – Cultura în relațiile externe ale UE), Ljubljana, 13 -14 mai http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika/kulturno_sodelovanje/nove_paradigme_novi_modeli_kultura_v_zunanjih_odnosih_eu/.

către celelalte instituții europene; integrarea multilingvismului în programele și inițiativele UE actuale.

Comparând punctele forte și punctele slabe ale opțiunilor menționate anterior, DG Educație și Cultură a ales să propună opțiunea 3, care ar permite Comisiei – prin cooperarea statelor membre și a părților interesate – să răspundă provocărilor identificate cu privire la multilingvism și să găsească soluții corespunzătoare. Această opțiune, care corespunde totodată cel mai bine aşteptărilor statelor membre și părților interesate, este în conformitate cu principiul subsidiarității; ea ar asigura baza optimă pentru sensibilizarea cu privire la provocări și la probleme, precum și pentru realizarea unui progres efectiv către soluționarea acestora.

În ceea ce privește modul în care politicile și programele Comisiei ar trebui să promoveze multilingvismul, opțiunea unui program de finanțare pentru multilingvism a fost eliminată, întrucât multilingvismul este un obiectiv transversal al unor politici foarte diferite (educație, cultură, media, ocuparea forței de muncă, incluziune socială, cercetare…), iar sprijinirea acestora din afara contextului lor natural nu pare să fie un demers nici adecvat nici eficient. Prin urmare, metoda de integrare a multilingvismului în politicile și programele relevante ale Comisiei a părut să fie un răspuns viabil. Dintre aceste programe, se disting ca fiind centrale următoarele: toate secțiunile programului Învățare de-a lungul vieții, asistența acordată prin Fondurile structurale pentru învățarea de limbi străine, cursurile de integrare lingvistică adresate imigranților și sprijinite de JLS (Justiție, Libertate și Securitate), programele „Tineretul în acțiune”, „Cetățeni pentru Europa”, traducerile literare sprijinite prin programul „Cultura”, programul „Media”, programul „Cercetare” și tehnologia informației.

Pe baza observațiilor formulate și având în vedere marja limitată de acțiune directă de care dispune Comisia, acesta este impactul economic și social pe care opțiunea aleasă l-ar putea avea, în funcție de determinarea cu care statele membre și părțile implicate vor pune în aplicare strategia recomandată:

- Impactul economic: prin impactul competențelor lingvistice asupra capacității de angajare a cetățenilor în câmpul muncii și asupra competitivității, noua strategie definită în cadrul comunicării ar putea avea un impact pozitiv asupra comerțului internațional și investițiilor transfrontaliere; dezvoltare tehnologică și inovare; numărul și calitatea locurilor de muncă; relații cu țările terțe și cu teritoriile de peste mări.

- Impactul social: strategia ar putea avea un impact pozitiv asupra incluziunii sociale, precum și asupra guvernanței și participării, întrucât competențele lingvistice sunt o condiție preliminară pentru dialogul intercultural.

În ceea ce privește costurile, punerea în aplicare a acțiunilor recomandate în comunicare nu va determina o creștere a bugetului la nivelul Comisiei. Comunicarea vizează o eficiență îmbunătățită a utilizării programelor existente de promovare a multilingvismului, în special asigurând:

- o abordare mai coerentă (de exemplu, transmiterea unui mesaj unitar în sprijinul diversității lingvistice, luarea în considerare a aspectelor lingvistice în cadrul proiectelor și inițiativelor)

- o sinergie sporită între statele membre (de exemplu, sprijinirea statelor membre, prin inițiative ale Comisiei și prin schimb de bune practici, în vederea atingerii obiectivelor comune).

În ceea ce privește statele membre, comunicarea, potrivit obiectivelor deja convenite la nivelul UE, precum obiectivul Barcelona – „limba maternă plus alte două limbi străine", va recomanda obiective generale și operaționale și va propune modalități de realizare a acestora, în timp ce punerea în aplicare va fi în continuare de competența statelor membre. Un principiu general care va fi transmis de comunicarea Comisiei va fi recomandarea ca acțiunile să fie luate la un nivel apropiat de cetățeni, ținând cont de nevoile locale în materie de limbi străine și reunind resursele mediului de afaceri, societății civile și autorităților locale, în scopul de a le utiliza în modul cel mai eficient.

În ceea ce privește monitorizarea, s-ar putea recurge la Grupul deja existent interservicii pentru multilingvism în scopul de a se asigura o abordare coordonată alături de Comisie, precum și de a integra multilingvismul în programele și inițiativele europene conexe, acționând la nivelul programelor (priorități tematice, buget pentru instruire și activități în materie de limbi străine, monitorizare adecvată etc.). Etapa de urmărire va fi asigurată alături de statele membre prin intermediul unui Grup de lucru al înalților reprezentanți din statele membre, care se bazează pe grupul de lucru deja existent în domeniul limbilor străine. În vederea menținerii poziției centrale a politicii privind multilingvismul și asigurării unei revizuiri periodice a progreselor înregistrate, Comisia va recomanda instituțiilor europene să prevadă anual o rubrică în agenda lor pentru analizarea acestui subiect. În cazul Consiliului, comunicarea va propune includerea multilingvismului în agenda revizuită periodic a Consiliului pentru Educație.

Comisia va actualiza periodic indicatorii disponibili și va examina posibilitatea finanțării de studii ale unor sectoare mai puțin analizate (precum mediul de afaceri și prestatorii de servicii). În ceea ce privește procesul de integrare, Comisia ar trebui să se asigure că aspectele legate de limbi sunt luate în considerare într-un mod corespunzător atunci când se evaluează programele și politicile conexe ale UE. Comisia va încuraja statele membre și părțile interesate să includă aspectul lingvistic în calitate de element de examinat în cadrul evaluării de la nivelul lor a politicilor și strategiilor. În 2012, Comisia va realiza o revizuire generală a progresului înregistrat și va prezenta un raport Parlamentului European și Consiliului privind experiența acumulată. În acest sens, statele membre sunt invitate să transmită rapoartele privind progresul înregistrat la nivelul lor, până la sfârșitul lui 2011.